

ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ ЭКОЛОГИЯ КАЗАХСТАНА

№ 2 (093) 2025 ж., сәуір-маусым апрель-июнь 2025 г.

WWW.IACOOS.KZ - WWW.ECOGOSFOND.KZ

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ – ТАЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

«Алайда климат дағдарысы шешілмей, ешқандай орнықты даму болмайды. Орталық Азия – планетадағы климат өзгерістеріне осал өңірлердің бірі. Мұнда ғаламдық жылыну деңгейі әлемдегі орташа көрсеткішпен салыстырғанда екі есе жоғары. Бұл қиындықтарды еңсеру үшін өңірлік тұрғыдан үйлестірілген, прагматикалық бағыттағы климат күн тәртібін ілгерілетуге бейліміз. Оның аясында еліміз бірқатар халықаралық ұйымға мүше болып, келісімдерге қосылды. Келесі жылы Қазақстан БҰҰ-мен бірге Өңірлік экологиялық саммитін өткізеді. Бұл алаң Орталық Азия елдерінің стратегиясын жаһандық мақсатпен ұштастыруды көздейді», - дейді Тоқаев Астана халықаралық форумында. Президенттің сөзінше, Қазақстан өзара құрмет пен аймақтық ықпалдастықты арқау еткен Орталық Азияның тұрақтылығы берік, ынтымағы бекем, болашағы айқын болғанын қалайды. «Екі ай бұрын БҰҰ Бас Ассамблеясы Алматыда Орталық Азия

КЛИМАТ ДАҒДАРЫСЫ ШЕШІЛМЕУ, ЕШҚАНДАҒЫ ОРНЫҚТЫ ДАМУ БОЛМАҒЫДЫ – ПРЕЗИДЕНТ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев AIF-2025 форумында елімізде климат өзгерістеріне қатысты ойын айтты, деп хабарлайды БАҚ. KZ тілшісі. Мемлекет басшысы атап өткендей, әлемдегі уран қорының 40 пайызы Қазақстанның еншісінде. Сондықтан еліміз атом энергетикасын дамытуды ұлттық стратегияның басым бағыты ретінде қарастырады.

мен Ауғанстан үшін Орнықты даму мақсаттары жөніндегі БҰҰ-ның аймақтық орталығын құру туралы қарарды ресми түрде қабылдады. Бұл – біздің көпжақты дамуға үлес қосқан маңызды жетістігіміз. Бұл орталық бірлескен жобаларға қолдау көрсетіп, техникалық сараптамаларды қамтамасыз етеді және халықаралық ынтымақтастықты үйлестіреді», - деп айтты ол форумда.

Бұған дейін хабарлағанымыздай, AIF-2025 форумы өз жұмысын бастайтыны туралы жаздық. Ауқымды іс-шара Астанада өтіп жатыр. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев AIF-2025 әлемде белгісіздік белең алған кезеңде өтіп отырғанын, сондай-ақ Қазақстан 450 ядролық сынақтың зардабымен әлі күнге дейін бетпе-бет келіп отырғанын атап өтті. Президент жиын барысында Қазақстан қандай қағидатты қатаң ұстанатынын, сонымен қатар еліміз жасанды интеллектіні дамытуға ерекше мән беретінін айтты.

<https://baq.kz/klimat>

АЛДАҒЫ 5 ЖЫЛДЫҢ БІРІ ЖЕР БЕТІНДЕГІ ЕҢ ЫСТЫҚ ЖЫЛ БОЛҒАЛЫ ТҰР

Жаһандық жылындың салдары ауыр болады. Мұны зерттеушілер айтудай-ақ айтып келеді. Бүгін дүниежүзілік метеорология ұйымы кезекті болжамын жариялады.

Алдағы 5 жылдың бірі Жер бетіндегі ең ыстық жыл болғалы тұр. Әзірге метеобақылау тарихындағы ең ыстық жыл деп 2024 жыл тіркелген. Былтыр орташа температура алғаш рет өнеркәсіп дамымаған заманмен салыстырғанда, 1,5 градустан асқан. Ал 10 жыл бұрын Париж келісіміне қол қойған 200-ге жуық елдің өкілдері орташа температураны бұл межеден асырмауға келіскен еді. «Енді алдағы 5 жылдағы көрсеткіш одан да жоғары болуы мүмкін», - дейді мамандар.

<https://khabar.kz/kk>

ГЛАВА ГОСУДАРСТВА ПОДПИСАЛ НОВЫЙ ВОДНЫЙ КОДЕКС, РАЗРАБОТАННЫЙ МИНИСТЕРСТВОМ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ И ИРРИГАЦИИ

Глава государства Касым-Жомарт Тоқаев подписал новый Водный кодекс, разработанный Министерством водных ресурсов и ирригации.

Разработку фундаментального для водной отрасли страны документа Министерство водных ресурсов и ирригации вело по пяти основным принципам. Это признание воды неотъемлемой частью окружающей среды, основы жизнедеятельности граждан и экономического развития, охрана водного фонда и предотвращение его истощения, комплексное использование поверхностных и подземных вод, внедрение водосберегающих технологий и адаптация к изменению кли-

мата, привлечение общественности к решению задач по охране и использованию водного фонда.

В новом кодексе впервые вводится понятие «водная безопасность». Оно охватывает защиту граждан и экономики от дефицита воды и загрязнения водных объектов, а также защиты интересов Республики Казахстан в области охраны и использования трансграничных водных объектов. Для предотвращения истощения водных объектов вводится понятие «экологический сток» – минимально допустимый уровень воды для поддержания экосистем рек, озер и морей. Расширены требования по охране водных объектов. В

Начало. Продолжение на странице 2.

В Алматы прошел семинар на тему «Содействие эффективному осуществлению многосторонних природоохранных соглашений в Центральной Азии: стимулирование синергии и правозащитных подходов для борьбы с загрязнением окружающей среды», организованный ПРООН по окружающей среде (ЮНЕП) совместно с Секретариатами Базельской, Роттердамской и Стокгольмской конвенций (БРС), Секретариатом Минаматской конвенции, а также Секретариатами Орхусской конвенции и Конвенции по трансграничному загрязнению воздуха на большие расстояния ЕЭК ООН.

Семинар был ориентирован на Казахстан, Кыргызстан, Таджикистан, Туркменистан и Узбекистан и имел целью выявление преимуществ регионального подхода в вопросах выполнения обязательств в рамках многосторонних при-

родоохранных соглашений. Стороны обменялись опытом и национальными подходами в реализации международных конвенций в области охраны окружающей среды и обсудили механизмы продвижения правозащитного подхода в вопросах

СЕМИНАР «СОДЕЙСТВИЕ ЭФФЕКТИВНОМУ ОСУЩЕСТВЛЕНИЮ МНОГОСТОРОННИХ ПРИРОДООХРАННЫХ СОГЛАШЕНИЙ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: СТИМУЛИРОВАНИЕ СИНЕРГИИ И ПРАВООЩИТНЫХ ПОДХОДОВ В ЦЕЛЯХ БОРЬБЫ С ЗАГРЯЗНЕНИЕМ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ»

охраны окружающей среды.

В работе семинара приняли участие национальные координаторы всех пяти стран по международным природоохранным соглашениям, включая Конвенции БРС, по трансграничному загрязнению воздуха, Орхусской конвенции и её Про-

ресурсов РК, Комитета экологического регулирования и контроля, РГП «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды», АО «Жасыл даму».

РГП «ИАЦ ООС» МЭПР представила Данажан Исакова, и.о. руководителя Управления анализа экологической

информации и подготовки НДСОС. Она выступила с презентацией, посвященной вопросам реализации положений Орхусской конвенции в Казахстане. В ходе выступления были освещены механизмы обеспечения доступа общественности к экологической информации, участия граждан в процессе принятия решений, а также меры по обеспечению прозрачности и открытости экологической политики.

Семинар стал важной платформой для укрепления международного сотрудничества в области охраны окружающей среды в Центральной Азии.

РГП «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды».

Продолжение. Начало на странице 1.

ГЛАВА ГОСУДАРСТВА ПОДПИСАЛ НОВЫЙ ВОДНЫЙ КОДЕКС, РАЗРАБОТАННЫЙ МИНИСТЕРСТВОМ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ И ИРРИГАЦИИ

первую очередь – малых рек и озер. В частности, запрещается строительство глухих плотин на малых реках. Предусмотрен особый режим охраны водно-болотных угодий и ледников. А местные исполнительные органы должны будут в течение двух лет определить водоохранные зоны и полосы во всех населенных пунктах.

Также новый кодекс предусматривает разработку Генерального плана интегрированного управления водными ресурсами и бассейновых планов. Эти документы будут определять цели, задачи, подходы и основные мероприятия исходя из прогнозов наличия водных ресурсов. Выводы и рекомендации этих планов должны будут приниматься во внимание при государственном планировании.

Кроме того, кодексом предусмотрено четкое разграничение полномочий государственных и местных исполнительных органов в области борьбы с паводками и засухами. Так, Министерство водных ресурсов и ирригации через бассейновые водные инспекции контролирует состояние и режим работы гидротехнических сооружений при пропуске и приеме паводковых вод. Кроме того, ведомство должно обеспечить направление паводковой воды в водосемы. Министерство чрезвычайных ситуаций осуществляет предупреждение и ликвидацию чрезвычайных ситуаций, вызванных наводнениями и паводками. Местные исполнительные органы реализуют мероприятия, направленные на предотвращение и защиту от паводковых и тальных вод. Проводят санацию (очистку и углубление) поверхностных водных объектов, создают инженерные системы для защиты населенных пунктов, промышленных объектов, сельскохозяйственных угодий

и транспортной инфраструктуры от паводковых и тальных вод.

Для обеспечения доступа граждан к информации по водным ресурсам ежегодно будет публиковаться Национальный информационный отчет. Он будет содержать информацию о состоянии, охране и использовании воды в стране. Для цифровизации водной отрасли предусмотрено создание Национальной информационной системы, работу которой обеспечит созданный в прошлом году Информационно-аналитический центр водных ресурсов. Включены механизмы стимулирования водосбережения, которые отсутствуют в действующей редакции. Например, разрешение на использование воды будет выдаваться только при наличии плана по поэтапному переходу на оборотное или повторное водоснабжение. На переход дается пять лет. На разработку планов – два года с даты введения в действие нового Водного кодекса.

Еще одной особенностью нового документа стало выведение в отдельную главу вопроса безопасности гидротехнических сооружений. В ней систематизированы вопросы формирования и ведения реестра гидротехнических сооружений, их эксплуатации, а также проведения многофакторных обследований с разработкой деклараций безопасности. Также предусмотрена разработка регламента безопасности гидротехнических сооружений.

Большое внимание в новом Водном кодексе уделено общественному контролю в области охраны и использования водных ресурсов. Усилена роль бассейновых советов. Их рекомендации и решения учитываются при разработке Генерального, бассейнового, территориальных и отраслевых

планов, программ развития и при определении лимитов водопользования.

Для эффективной борьбы с «черным рынком» воды усилены функции государственного контроля бассейновых водных инспекций. Они наделяются функциями надзора, в соответствии с которыми будут принимать меры оперативного реагирования. Также, будет вестись государственный контроль за соблюдением местными исполнительными органами возложенных на них функций в области охраны и использования водного фонда. Кроме того, инициированы поправки в Кодекс об административных правонарушениях и Кодекс о недрах и недропользовании. В частности, предлагается ужесточить ответственность за незаконный забор воды и ввести новую статью «Нарушение безопасности эксплуатации гидротехнических сооружений», запретить добычу ископаемых на территории Аральского моря и передать Министерству водных ресурсов и ирригации ряд функций для эффективного управления подземными водными ресурсами. «Новый Водный кодекс охватывает все направления водной отрасли Казахстана. Его основные задачи – это формирование и развитие общенациональной политики водосбережения, развитие науки и применение научных подходов, регулирование водоснабжения и водоотведения в населенных пунктах, использование очищенных сточных вод, а также повышение эффективности в области охраны и использования водных ресурсов», – отметил министр водных ресурсов и ирригации Нуржан Нуржигитов.

<https://www.gov.kz/memleket>

ЗОНОЙ ЧРЕЗВЫЧАЙНОЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ ДО 2075 ГОДА ОБЪЯВЛЕНА ПРОМЗОНА КЕНТАУ

Министр экологии и природных ресурсов подписал приказ «Об объявлении зоной чрезвычайной экологической ситуации территории Промышленной зоны города Кентау Туркестанской области», передает корреспондент агентства Kazinform.

— Объявить зоной чрезвычайной экологической ситуации территорию Промышленной зоны города Кентау Туркестанской области площадью 900 га, — говорится в документе.

Согласно этому документу, к зоне чрезвычайной экологической ситуации относится территория Промышленной зоны площадью 900 га, прилегающей к городу Кентау Туркестанской области с севера.

— Срок действия зоны чрезвычайной экологической ситуации территории Промышленной зоны площадью 900 га, прилегающей к городу Кентау Туркестанской области с севера, до 1 января 2075 года, — отмечено в приказе.

Акимату Туркестанской области (по согласованию) на территории Промышленной зоны города Кентау Туркестанской области рассмотреть введение мер:

- установление особого режима въезда и выезда, ограничение движения транспортных средств;

- установление запрета строительства новых и расширения действующих предприятий

и других объектов, деятельность которых не связана с ликвидацией чрезвычайной экологической ситуации или обеспечением жизнедеятельности населения;

- отселение населения из мест, опасных для проживания людей, с обязательным предоставлением им помещений для постоянного или временного проживания;

- запрет строительства и функционирования объектов, которые признаны представляющими повышенную экологическую опасность;

- запрет на функционирование объектов оздоровительного, курортного назначения;

- запрет или ограничение осуществления любой другой деятельности, которая представляет повышенную экологическую опасность для людей, растительного, животного мира и других природных объектов.

А также:

- разработать мероприятия по стабилизации и снижению уровня неблагоприятной экологической ситуации на соответствующей территории;

- в соответствии со статьей 409 Экологического кодекса обеспечить мониторинг экологической обстановки в зоне чрезвычайной экологической ситуации.

<https://www.inform.kz/ru>

КТО И КАК БУДЕТ УПРАВЛЯТЬ БЕСХОЗЯЙНЫМИ И ОПАСНЫМИ ОТХОДАМИ В РК

В Казахстане утверждены новые правила управления бесхозяйными отходами, регулирующие порядок признания, учета и передачи в собственность отходов, оставленных без владельца. Об этом говорится в приказе исполняющего обязанности министра экологии от 22 мая 2025 года № 135, который вступает в силу с 10 июня 2025 года, передает inbusiness.kz со ссылкой на online.zakon.kz. Документ четко определяет механизмы обращения с неопасными и опасными отходами, признанными бесхозяйными, то есть такими, у которых отсутствует установленный собственник или которые были оставлены без надзора и контроля.

В соответствии с новыми нормами, различается порядок управления:

- бесхозяйными неопасными отходами, признанными по решению суда и переданными в коммунальную собственность;

- бесхозяйными опасными отходами, признанными по решению суда и переданными в государственную собственность — республиканскую или коммунальную, в зависимости от класса опасности.

После выявления таких отходов местный исполнительный орган (МИО) или территориальный орган обязан в течение 30 календарных дней обратиться в суд с соответствующим требованием.

В исковом заявлении указываются:

- объем выявленных отходов;

- класс их опасности;

- предложение о передаче в республиканскую или коммунальную собственность.

Согласной приказу, опасные отходы 1, 2 и 3 класса (наиболее вредные для окружающей среды и здоровья населения) подлежат передаче в республиканскую собственность.

Опасные отходы 4 класса (относительно низкой опасности) предлагается передавать в коммунальную собственность.

Решение о передаче конкретного типа отходов в ту или иную форму собственности принимает суд, исходя из фактических обстоятельств дела.

Обновленные правила направлены на системное управление накопленными отходами, включая бесхозяйные свалки, брошенные объекты с признаками загрязнения и брошенные промышленные отходы. Это позволит сократить экологические риски, обеспечить их надлежащее обращение и, в перспективе, утилизацию или обезвреживание.

Также документ повышает ответственность местных исполнительных органов за выявление и инициативное обращение в суд, что ранее не всегда выполнялось эффективно.

<https://inbusiness.kz/ru>

День эколога в этом году впервые широко отмечается в нашей стране. В этот день по всему Казахстану пройдут более 50 масштабных мероприятий. Это эчочасы, выставки, мастер-классы, субботники, конкурсы рисунков, открытие парков, скверов и др.

В МИНЭКОЛОГИИ ПРОВЕДЕНО ТОРЖЕСТВЕННОЕ МЕРОПРИЯТИЕ, ПОСВЯЩЕННОЕ ДНЮ ЭКОЛОГА

В профессиональный праздник министр экологии и природных ресурсов РК Е.Нысанбаев вручил ветеранам и отличившимся сотрудникам отрасли ведомственные награды, почетные грамоты, а также благодарственные письма. За значимый вклад в охрану окружающей среды и развитие экологических инициатив были отмечены экологи, сотрудники природоохранных, подведомственных организаций и представители бизнеса в сфере переработки отходов. Поздравляем всех специалистов с профессиональным праздником и благодарим за ответственную и важную работу на благо окружающей среды!

<https://www.gov.kz/>

ҚОРҒАЛЖЫН МЕМЛЕКЕТТІК ТАБИҒИ ҚОРЫҒЫНЫҢ АУМАҒЫНДА БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН КЛИМАТТЫҚ МЕКТЕПТІҢ АШЫЛУЫ

Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрлігі Қорғалжын мемлекеттік табиғи қорығының аумағында балаларға арналған Климаттық мектептің ашылуына қатысты. Іс-шара Жаһандық Экологиялық Қордың (ЖЭҚ) және БҰҰДБ шағын гранттар бағдарламасының қолдауымен өтті.

Климаттық мектеп шеңберінде Қазақстанның сегіз өңірінен 20 оқушы мен педагогтар 10 күн ішінде климаттың өзгеруіне бейімделудің практикалық шараларымен, жаңартылатын энергия көздерінің технологияларымен және Теңіз-Қорғалжын өңірінің биоалуантүрлілігімен танысатын бола-

ды. Мектеп БҰҰДБ-ЖЭҚ шағын гранттар бағдарламасының 7-кезеңі шеңберінде қолдау тапқан Қорғалжын экологиялық обсерваториясы бастамасының бөлігі болып табылады. Алынған гранттың арқасында обсерваторияда оқу блогының энергия шығынын толық қамтамасыз ететін күн электр станциясы, тұрғын үй ғимаратындағы жылу сорғылары, сондай-ақ жел қондырғысы орнатылған. Іс — шара аясында БҰҰДБ мұғалімдерге жаңартылған «Климаттық қораптың» 10 жиынтығын-климаттың өзгеруі тақырыбын оқытуға арналған әдістемелік материалдар мен практикалық ұсыныстарды қамтитын білім беру жинағын берді. Бұл құрал мектеп оқушыларына климаттық қиындықтарды түсінуге көмектеседі және қоршаған ортаны қорғауда шешімдер мен белсенді әрекеттерді іздеуге ынталандырады.

<https://www.gov.kz/memleket/entities>

ТАЗА БОЛСА ТАБИҒАТ- АМАН БОЛАР АДАМЗАТ

Ежегодно в преддверии Всемирного дня охраны окружающей среды Департамент экологии по Акмолинской области на региональном уровне проводит конкурс детских рисунков среди воспитанников детских домов на тему «Таза болса Табиғат- аман болар адамзат».

В нынешнем году в конкурсе участвовали 3 специальных комплекса для детей, нуждающихся в специальных социальных услугах, всего приняли участие 15 детей с 17 работами. Конкурсная комиссия присудила 6 призовых мест в двух возрастных категориях.

В возрастной категории от 7 до 12 лет призовые места заняли воспитанники КГУ «Специальный комплекс «детский сад-школа-интернат» села Урюпинка Аккольского района Милана Быченко (10 лет) – 1 место и Алексей Евсейчик (7 лет) – 3 место. Руководители – Н.К.Нуржанова и Б.А. Шенжанова.

2 место присуждено Карине Щепиной, 11 лет, из КГУ «Центр поддержки детей, находящихся в трудной жизненной ситуации города Акколь», руководитель Борисюк Ю.К.

В возрастной категории от 13 до 17 лет при-

зовые места распределились следующим образом:

1 место – Ульяна Чмыхова, 14 лет, из КГУ «Специальный комплекс «детский сад-школа-интернат» села Урюпинка Аккольского района, руководитель Н.К.Нуржанова;

2 место – Арина Сурцева, 15 лет, из КГУ «Центр поддержки детей, находящихся в трудной жизненной ситуации города Акколь», руководитель Ю.К.Борисюк;

3 место – Екатерина Слюнько, 17 лет, из Центра оказания специальных социальных услуг города Кокшетау, руководитель Т.С. Курманаева.

Победители конкурса награждены грамотами и памятными подарками. Не остались без внимания и остальные участники конкурса, всем им вручены памятные подарки и сертификаты. Желаем нашим юным талантам крепкого здоровья и удачи!

Особо хотелось бы отметить поддержку и помощь в организации данного мероприятия ТОО «LS Kokshetau» и ТОО «ПО «Кокше-Цемент» и их руководителей - Владимира Усатова и Булата Оспанова.

Куляш Рахимова,
Департамент экологии по Акмолинской области.

АЛЛЕЮ ТҮЙ ЗАЛОЖИЛИ ВЫПУСКНИКИ СШ №9 ИМ. А. БАЙТУРСЫНОВА

В честь окончания обучения 11-классники средней школы №9 им. Ахмета Байтурсынова высадили саженцы туи. Получилась целая аллея. Приурочили акцию к республиканскому проекту «Жасыл ел». Каждый из этих саженцев теперь символизирует воспоминания о школьных годах, о каждой оценке и времени, проведенном на уроках с родными одноклассниками и учителями.

АРИНА ЧЕРНИКОВА, выпускница средней школы №9 им. А. Байтурсынова:

— Аллея выпускников — это память о нашем выпуске, которая останется на долгие годы. Она стала продолжением нашей любви к школе и к её истории. Я благодарна учителям и рада, что именно здесь я отучилась 11 лет. Думаю, что спустя несколько лет, соберёмся тем же составом и, придя на аллею выпускников, вспомним беззаботное школьное время. Школа стала для меня вторым домом, а учителя — второй семьёй. Я буду с радостью вспоминать то время, когда я здесь училась.

Идею ребят активно поддержали и их

родители. Елена Разумова считает, что такие акции прививают любовь к родному городу и школе, в которой ребята провели своё детство, а также дают хороший пример младшим классам.

ЕЛЕНА РАЗУМОВА, жительница г. Петропавловска:

— Сегодня для нас очень трогательный момент, для родителей. Мы благодарны администрации школы, учителям за предоставленную возможность, что они поддержали нашу идею о восстановлении, возобновлении аллеи выпускников. Это значимый момент. Мы с теплотой относимся к каждому преподавателю. Пускай в каждой твое растёт надежда наших детей и отображается забота, доброта, которые вложены в каждого нашего ребёнка.

Такую акцию в школе хотят сделать доброй традицией, чтобы будущие выпускники тоже оставляли частичку себя в родном школьном дворе. По словам директора, это формирует у ребят чувство патриотизма и любви к природе.

ГУЛЬДЕН АЛЕНОВА, директор средней школы №9 им. А. Байтурсынова:

— Такие мероприятия необходимы. Они формируют у учеников чувство ответственности, уважения к природе, любви к родной школе. Я уверена, что будущие выпускники подхватят эту традицию и также продолжат. Мы гордимся нашими выпускниками, их активностью и желанием оставить после себя очень добрый, хороший след в школе.

Участие в посадке деревьев приняли 57 выпускников средней школы. Всего в учебном заведении обучаются порядка полутора тысяч детей.

<https://mtrk.kz/ru/2025>

«ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫН ЖАҚСARTYҒА ҚАНДАҰ ҮЛЕС ҚОСАМЫН?» ТАҚЫРЫБЫНДА ЭССЕ БАҰҚАУЫНЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ ШЫҒАРЫЛДЫ

Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрлігі Астана қаласының әкімдігімен бірлесіп 9-11 сынып оқушылары арасында эссе байқауын өткізді. Ол өскелең ұрпақтың назарын жасыл қорды сақтауға және табиғатқа ұқыпты қарауға тәрбиелеуге бағытталған. Байқауға Астана қаласының жалпы білім беретін мектептерінің 22 оқушысы қатысты.

Қойылған шарттарға сәйкес әр мектептен қазақ және орыс тілдерінде бір жұмыс қабыл-

данды, сондай-ақ, эссенің бірегейлігі, тақырыптың ашылуы, автордың жеке стилі мен сауаттылығы бағаланғанын атап өткен жөн.

Құрамына Министрлік қызметкерлері кірген конкурстық комиссияның шешімі бойынша жеңімпаздар төмендегідей анықталды:

Бірінші орын – Қалдыш Айша, Астана қаласы әкімдігінің «Ж. Жабаева атындағы № 4 мектеп-гимназия» ШЖҚ МКК 9 сыныбының оқушысы;

Екінші орын – Маукен Айару, Астана қаласы әкімдігінің «№ 82 «Дарын» мамандандырылған лицей» КММ, 10 сыныбының оқушысы;

Үшінші орын – Баймағамбетова Жанель, Астана қаласы әкімдігінің «№ 5 гимназия» ШЖҚ МКК, 10 сыныбының оқушысы.

Жеңімпаздар Министрлік дипломдарымен, ал қатысушылар тұрақты экологиялық даму тақырыбына қызығушылық танытқаны үшін алғыс хаттармен марапатталды.

Экологиялық жауапты ұрпақты қалыптастыруға қосқан үлесі үшін барлық қатысушылар мен педагогтарға алғыс білдіреміз.

<https://www.gov.kz/>

ҰЛЫТАУДА ГЕОСАЯБАҚ ҚҰРЫЛДЫ

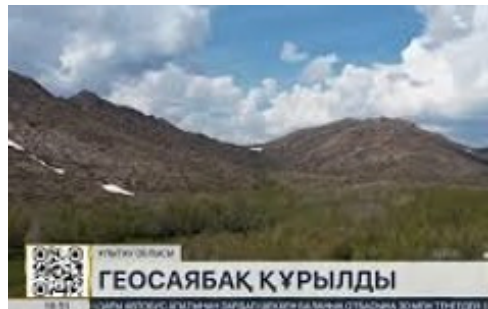
Бұл Қазақстанда облыстық деңгейде құрылған алғашқы мекеме. Әзірге ол тарихи орындарға бай Ұлытау ауданы аумағын қамтиды. Болашақта ерекше мәртебеге ие аумаққа Жаңаарқа даласы да енуі мүмкін. Қазір өңір басшылығы геосаябақты ЮНЕСКО-ның ғаламдық геопарктер желісіне қосу үшін жол картасын әзірлеп жатыр.

Ұлытау даласында мемлекет қорғауына алынбаған ерекше орындар көп. Солардың бірі Торғай өңірімен шектесер аумақта жатқан Акжар таулары. Геологтардың айтуынша, түрлі-түсті жер қыртысы 200 млн жыл бұрын қалыптасқан. Геосаябақ аумағына бірінші кезекте осы жерлер енгізілді. Өйткені шалғайдағы ғажайып мекеннің насихаты төмен. Жоба жетекшілерінің бірі Бақтияр Қожахметов арнайы мәртебеге ие болған аумақтар болашақта туризмнің орталығына айналады, - дейді.

Бақтияр Қожахметов, өлкетанушы:

- Геопарк дегеніміз тек геологиялық парк емес екенін түсінуіміз керек. Бұл жерде «гәо» дегеніміз жер деген сөз, яғни жерге қатысты парк. Бұл геопарктің ерекшелігі – бұл жерде шектеу жоқ. Туристерді көбірек тартып, насихаттап туризм кластерін дамытуға мүмкіншілік бар.

Геосаябақ әзірге Жезді музейі жанында жұмыс істейді. Штаты бекіп, қаржыландыру көздері нақтыланды. Қазірдің өзінде ірі компаниялар мен кәсіпкерлер тарапынан геопарк ау-

мағына инвестиция салып, демеушілік танытуға ұсыныстар түскен.

Данияр Арынғазин, облыстық кәсіпкерлік және өнеркәсіп басқармасының басшысы:

- Концепциясында бұл тарихи-мәдени ескерткіштерді сақтау, сонымен қатар туристік әлеуетін дамыту. Инвестициялық жобаларды іске асырып, қонақүйлер салуға, сонымен қатар тиісті демалыс орындарын ашуға біздің кәсіпкерлерімізге, шағын және орта бизнеске сондай мүмкіншілік береді.

Былтыр өңірге өзге облыстар мен шет елдерден 30 мыңнан астам турист келген. Геосаябақтың құрылуы бұл көрсеткіштің еселеп артуына сеп болады, - дейді мамандар. Себебі қазірдің өзінде туризм кластеріне тартылған инвестиция өткен жылмен салыстырғанда екі есеге көбейді.

<https://khabar.kz/kk/news/>

АСТАНА. KAZINFORM – 17 маусым күні Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев Қытай үкіметіне 1,5 мың ақбөкен беру туралы шешім қабылдағанын мәлімдеді. Ақорда таратқан мәліметке сәйкес, Қытайдың батыс бөлігінде жерсіндірілетін ақбөкендер көрші елдегі осы жануардың популяциясын қалпына келтіруге септігін тигізбек.

ҚЫТАЙДА КИІК БАР МА

Ізінше Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитеті аталған мәселе бойынша мәлімдеме жасады. Онда Қытайдың батыс бөлігінің бұрын киіктердің мекен ету ортасына кіргені, алайда, XIX ғасырдың екінші жартысында адамдардың қарқынды қоныстануына байланысты ақбөкендердің саны айтарлықтай азайғаны атап көрсетілген. Айтса айтқандай, тарихта ақбөкендер Қытайдың Солтүстік Ганьсу, Жоңғар ойпаты, Бөйтік таулары, Баянбұлақ тауларының батыс қапталы, Іле аңғары, т.б. өңірлерінде мыңғырып өскен. Орыс саяхатшысы Н. М. Прежевальский 1879-1888 жылдары Орталық Азияға жасаған экспедициялары кезінде Жоңғар даласынан ақбөкендердің үлкен тобын кездестірген. Қытайлық ғалымдардың болжауынша, XIX ғасырдың орта шеніне дейін Қазақстанның орталық өңірінен жыл сайын сансыз киік Жоңғар ойпатын қыстап қайтады екен. Алайда, ақбөкендердің саны Қытайда соңғы екі ғасырда күрт азаяды. 1928 жылы Чжэцзян провинциясында жарық көрген «Жалған дәрілер анықтамалығының толықтырылған және түзетілген басылымы» деген еңбекте ақбөкендердің Қытайда тек Шонжы аумағында ғана кездесетіні айтылады.

Шонжы – Жоңғар алқабының оңтүстік-шығыс жиегіне орналасқан, Моңғолия жерімен шектес. Ал «Шынжаңдағы бағалы жануарлар атласына» сенсек, өткен ғасырдың отызыншы, қыркыншы жылдары Шонжымен шектес Мори (қазіргі күнде қазақ автономиялық ауданы) жерінде ақбөкенді қолға үйретудің тәжірибесі болған. Жергілікті тұрғындардың бірі жиырмашақты киікті кәдімгідей қолға үйретіп, қорада баққан. Белгілі ғалым У Шаолинь 1933 жылы Нанкинде жарық көрген «Шынжаң туралы жалпы шолу» атты кітабында «ақбөкеннің мүйізі дәрілік зат ретінде пайдаланылады, өкінішке қарай, ақбөкен өте сирек кетті» деп жазады. Осы деректен киік популяциясының Батыс Қытайда айтылған кезеңге дейін-ақ жойыла бастағанын білеміз. Анығында, соңғы екі ғасырда ақбөкендердің Батыс Қытайдағы ауыр тағдырына оның мүйізінің дәстүрлі медицинада шипалы дәрілік зат ретінде аталуы себеп болған еді. Бөкен мүйізінің емдік қасиеті жайлы деректер Қытайда өте ескі заманнан белгілі. Дегенмен, ерте кезде мүйізі дәрі ретінде көбінесе қуыс мүйізділер тұқымдасына жататын жануар, Солтүстік Қытайдан Тибет жотасына дейінгі кең алқапты мекен еткен горал аталған. Бірақ Қытайда горал санының азаюына, әсіресе Цин әулеті жоңғарларды талқандап, Орталық Азиямен сауда қайта жандануына байланысты, ақбөкен мүйізі қытайлықтарға кең танылып, дәстүрлі горал мүйізінің орнын басады. 1757 жылы басылып шыққан «Дәрілік заттардың жаңа жинағында» «бөкеннің мүйізі ашық түсті және үшкіл, қараймағаны жақсы бағаланады»

делінеді. Қытайлық ғалымдар осы деректе ақбөкенмен байланыстырады. Қытайда ақбөкен мүйізіне сұраныс осы кезеңнен кейін күрт өседі. Қытайлық нарықтағы киік мүйізіне сұраныстың қауырт өсуі Кяхта, Уластай арқылы өтетін мүйіз саудасына жан бітіреді. Ресейлік баспагер Илья Ефрон (1847-1917) ұсынған дерекке сәйкес, 1852 жылдан 1882 жылға дейін тек Кяхта арқылы 3 млн. жұп киік мүйізі Қытайға жөнелтіледі.

Тарихи деректер XX ғасырдың 30 жылдарында тек Шығыс Түркістан аймағында жыл сайын 50 мың жұп ақбөкен мүйізі саудаға салынатынын көрсетеді. Батыс Қытайда ақбөкен санының азаюына киелі жануардың мүйізі үшін шектен тыс аулануы басты себептің бірі болғанын айдан анық. Әсіресе 1960 жылдардан кейін шекаралық күзет күшейіп, дәстүрлі көш жолының бөгелуіне, Батыс Қытайда, соның ішінде Жоңғар алқабында ақбөкендердің мекен ету аймағының тарылуына байланысты өлкеде киік популяциясы біржола жойылып кетеді. Ақбөкен – Қытайда I санатта қорғалатын жабайы жануарлар тізімінде, Қытайдағы жойылып кету қаупі өте жоғары және «Он төртінші бесжылдық жоспар» аясында шұғыл құтқарылатын 48 жабайы жануардың бірі. Қытай үкіметі ақбөкен популяциясын қалпына келтіру жұмыстарын 1987 жылы қолға алды. Сол жылы Қытай АҚШ-тағы Сан-Диего және Германиядағы Берлин хайуанаттар бағынан ақбөкендер енгізіп, Ганьсу провинциясының Увэй қаласындағы сирек жануарларды көбейту орталығында қайта жерсіндіре бастады. Аталған орталық – Қытайда ақбөкен популяциясын қолда бағу, көбейту, қорғау және зерттеу жұмыстарымен айналысатын жалғыз ғылыми мекеме. Қытайдың Орман шаруашылығы және жайылым жөніндегі ұлттық басқармасы ұсынған дерекке сәйкес, 2024 жылы тамыз айында аталған орталықтағы ақбөкендер саны 2021 жылдағымен салыстырғанда үш есеге өсіп, 75 басқа жеткен. Қытай ғылым академиясына қарасты керу.net.cn сайтындағы дерек бойынша, Қытайда ақбөкен санының жылдық өсімі не бәрі 3% ғана екен, бұның себебін Қытай Ғылым академиясы Зоология институтының ғылыми қызметкері Цзян Чжиган Ганьсу аумағының ақбөкендер үшін аса қолайлы тіршілік аймағы саналмайтынымен түсіндіреді.

Оның айтуынша, Қытайда киіктерді қайта жерсіндіруге ең ыңғайлы аймақ – Жоңғар ойпатындағы табиғат қорықтары. Қазіргі күнде Жоңғар ойпатында бес қорық бар, соның бірі және ең белгілісі – Қарамайлы тұяқтылар қорығы. Қорықтағы керқұлан, шікін құлан, қаракұйрық және арқар секілді тұяқты жануарлар айрықша қорғауға алынған.

<https://kaz.inform.kz/>

ОПТИМАЛЬНАЯ ЧИСЛЕННОСТЬ САЙГАКОВ, ВЕРОЯТНО, ВЫШЕ, ЧЕМ ПРЕДПОЛАГАЕТСЯ – ЭКСПЕРТ ИЗ ГЕРМАНИИ

Такое мнение высказал представитель Франкфуртского зоологического общества Цутер Штефан в рамках круглого стола по вопросам сохранения и устойчивого использования популяции сайгаков, передает агентство Kazinform.

- Цифры, которые были озвучены в ходе обсуждения, мне кажется, занижены. Потому что, если была бы оптимальная численность, почему тогда сайга до сих пор растет и не остановилась. Мне кажется, в прошлом году уже немного прирост уменьшился. И в этом году еще не знаем, скоро узнаем, сколько сайгаков

сейчас есть, - отметил эксперт.

Особое внимание он обратил на Бетпакдалинскую популяцию, подчеркнув, что ее ареал позволяет поддерживать значительно большее количество животных, чем предполагается в текущих оценках. По данным Минэкологии, численность сайгаков в Казахстане достигла 4,1 млн особей.

Также Цутер Штефан прокомментировал риски, связанные с болезнями:

- Сайгаки являются только переносчиками болезней, не источниками. Обычно, по мировому опыту,

болезни исходят от домашнего скота и передаются диким животным. Но у диких животных в принципе нет таких инфекционных болезней, они переносят. И в связи с тем, что сейчас больше контактов между домашним скотом и сайгаками, есть, конечно, вероятность, что передаются какие-то болезни.

Говоря о возможных эпизоотиях, представитель Франкфуртского зоологического общества напомнил о массовом падеже 2015 года.

- Сейчас уже 10 лет прошло благополучно, но в любые моменты это может повториться, и, конечно,

падеж - это большая угроза, - подчеркнул он.

В завершение выступления Цутер Штефан отметил, что в нынешних условиях Казахстан уже может перейти к устойчивому использованию популяции сайгаков, при этом призвал отказаться от термина «регулирование численности», принятого в международной практике.

<https://www.inform.kz/ru>

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан-Қытай ынтымақтастығы бойынша Комиссиясының Траншекаралық өзендердің су сапасын бағалау және талдау, мониторингілеу бойынша Жұмыс тобының 12-ші отырысы және Жұмыс тобы сарапшыларының 8-ші Бірлескен семинары 2025 жылғы 27-29 мамыр аралығында Қытай Халық Республикасының Алтай округінде өтуде.

ҚАЗАҚСТАН МЕН ҚЫТАЙ АРАСЫНДАҒЫ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҰНТЫМАҚТАСТЫҚ АЯСЫНДА

ТРАНСШЕКАРАЛЫҚ ӨЗЕНДЕР СУЫНЫҢ САПАСЫН БАҒАЛАУ ЖӨНІНДЕГІ ЖҰМЫС ТОБЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ ӨТТІ

Тараптар Қара Ертіс, Іле, Текес, Емел және Қорғас трансшекаралық өзендерінің су сапасына ай сайын мониторинг жүргізді, сондай-ақ осы бақылау нәтижелерімен алмасу жүргізілуде. Отырыс барысында 2024 жылғы мониторинг нәтижелері бойынша салыстырмалы есептер және жоғарыда аталған өзендердің жер үсті су сапасының көпжылдық ақпараты

КАСПИЙ ТЕҢІЗІНІҢ СОЛТҮСТІК БӨЛІГІНДЕ ЖАҢА АРАЛ ПАЙДА БОЛДЫ

АТЫПАУ. KAZINFORM – Табиғат қорғаушылар бірнеше жылдан бері 5 елге ортақ Каспий теңізінің тайыздануына байланысты дабыл қағып келеді. Ал жақында су айдынының солтүсік бөлігіне таяу маңнан аралдың пайда болғаны хабарланды.

Бұл туралы Ресей ғылым академиясының П. Ширшов атындағы мұхиттану институтының ғалымдары ақпарат таратты. Ғалымдар арнайы экспедициясы кезінде Солтүстік Каспийде жаңа аралдың пайда болғанына көз жеткізген. Ол Малый Жемчужный аралынан оңтүстік-батысқа қарай 30 шақырым жерде орналасқан.

– Каспий теңізінде жаңа арал табылды. Бұл – Ка-

спий теңізінің тайыздануының тағы бір дәлелі. 2024 жылдың қарашасында түсірілген спутниктік суреттерде «Средняя Жемчужная» жағалауының құрғағаны байқалды. Бұл теңіз деңгейінің төмендеуіне байланысты пайда болған жаңа жер екенін растау енді ғана мүмкін болды, - делінген ақпаратта.

<https://www.gov.kz/>

Экспедиция мүшелері әуе кемесімен аралға жақындаған. Алайда, судың таяздығы мен қиын ауа райының құбылуына байланысты қона алмаған. Ал, квадрокоптермен түсірілген фотосуреттерден аралдың сұлбасы анық көрінеді.

– Ғалымдар биогидрохимия, гидробиология және теңіздегі құбылу динамикасына қосымша зерттеулер жүргізу үшін аралдың маңындағы солтүстік таяз суда шамамен 0,4 м тереңдікте арнайы станция құрды. Қазір арал судан сәл ғана жоғары көтеріліп тұр. Бірақ, теңіз суының ең төменгі деңгейінде айтарлықтай байқалады. Беткейі құмды жоталары бар тегіс, ылғалды, әрі жазық. Жақын арада ғалымдар жаңа аралдың бастапқы сипаттамасын аяқтап, оның географиялық атауына қатысты ұсыныстарын ортаға салады, - деп нақтылаған ресейлік ғалымдар.

Ғалымдардың пікірінше, Каспий теңізінің деңгейі төмендей берсе, арал аумағы кеңейіп мүмкін. Сөйтіп, сирек кездесетін құстар мен Каспий итбалығының жаңа мекеніне айналатына болжам жасалып отыр.

<https://kazinform.kz/>

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ БІРІНШІ АЭС-ТІ ПАЙДАЛАНУ ҮШІН БАЛҚАШ КӨЛІНІҢ СУЫ ЖЕТКІЛІКТІ МЕ

2025 жылғы 16 маусымда ҚР Атомдық энергия агенттігі Қазақстанда алғашқы АЭС-ті салу және пайдалану кезінде экологиялық және әлеуметтік тәуекелдерді қалай азайтуды жоспарлап отырғанын айтты, деп хабарлайды Zakon.kz тілшісі.

Ведомствоның мәліметінше, бүгінде АЭС салу бойынша консорциум көшбасшысын тандауда техникалық немесе экономикалық факторлармен қатар, экологиялық және әлеуметтік аспектілер де маңызды рөл атқарады. «Экологиялық тұрғыдан алғанда, жеткізуші ұсынатын технология барынша қауіпсіз

болып, ұлттық және халықаралық стандарттарға сай келуі тиіс. Қазіргі заманғы станциялар дүниежүзілік қауымдастық тарапынан экологиялық қауіпсіз және сенімді нысандар ретінде мойындалған. Мысалы, қуаты 2400 МВт болатын АЭС-тердің жұмыс тәжірибесіне сүйенсек, суыту мұнараларындағы булану есебінен су шығыны шамамен 63 млн текше метрді құрайды. Бұл Балқаш көлінің бетінен жыл сайын табиғи жолмен буланатын судың небәрі 0,3%-ына тең», - деп мәлімдеді ҚР Атомдық энергия агенттігінің баспасөз қызметі.

СУ РЕСУРСТАРЫ МИНИСТРЛІГІ СОЛТҮСТІК АРАЛДЫ САҚТАУДЫҢ II КЕЗЕҢІНЕ КІРІСТІ

АСТАНА. KAZINFORM — Қызылордадағы Көкарал бөгетінде Су ресурстары және ирригация министрі Нұржан Нұржігітов Дүниежүзілік банктің Еуропа және Орталық Азия бойынша аймақтық директоры Самех Вахбамен кездесті. Министрліктің баспасөз қызметінің мәліметінше, кездесуде тараптар Солтүстік Арал теңізін сақтауға арналған жобаның екінші кезеңін іске асыру мәселесін талқылады. Қазіргі Су ресурстары және ирригация министрлігі жобаның екінші кезеңіне қатысты техникалық-экономикалық негіздемені (ТЭН) әзірлеу жұмыстарын аяқтауға жақын. Онда Көкарал бөгетін қайта жаңғырту және Балтық жүйесі бойынша теңіз деңгейін 44 метрге дейін көтеру, сондай-ақ Қызылорда облысы Арал ауданындағы Ақшатау және Қамыстыбас көлдер жүйелеріндегі су ресурстарын тұрақтандыру үшін Аманөткел ауылы маңында гидроторап салу қарастырылған. Нәтижесінде Солтүстік Аралдың су айдынының ауданы 3913 шаршы шақырымға дейін ұлғайып, су көлемі 34 текше шақырымға жетеді. Теңіздің бұл деңгейге дейін толуы үшін 4-5 жыл қажет. Теңізді сақтаудың бұл нұсқасы 1913 жылдан 2019 жылға дейінгі Сырдария өзені бассейніндегі судың орташа көпжылдық ағынын талдау мен бағалау нәтижелері, сондай-ақ су қоймаларының физикалық сипаттамалары негізінде тандалған. Көкарал бөгетін көтеру және нығайту жөнінде Мелиорация және су шаруашылығының бұрынғы министрі Нариман Қыпшақбаев та ұсыныс жасағанын еске сала кетейік.

— Жобаны іске асырудың бірнеше нұсқасын қарадық. Ең тиімді шешімді табу үшін биылдың басынан бастап Қызылорда облысы мен Арал ауданы әкімдіктерінің өкілдерімен бірқатар кеңес өткізілді. Сонымен бірге министрлігіміздің мамандары жергілікті тұрғындармен және қоғамдық ұйымдармен бірнеше рет кездесті. Аймаққа жұмыс сапары барысында Парламент депутаттарының, жобалаушылардың, су шаруашылығы саласы ардагерлерінің және басқа да мүдделі мемлекеттік органдардың қатысуымен азаматтармен кездесу өткіздім. Кездесуде Арал ауданы мен Арал қаласының тұрғындарының ұсы-

ныстары тыңдалып, жобаны жүзеге асыру мәселелері талқыланды. Тандалған нұсқа мерзім мен нақты жағдайларды, соның ішінде Сырдария өзені бассейнінің жағдайын ескере отырып, ең қолайлы шешім ретінде анықталды, — деді Су ресурстары және ирригация министрі Нұржан Нұржігітов.

Самех Вахба өз кезегінде Дүниежүзілік банк Солтүстік Аралдың сақталуына алдағы уақытта да қатысуға мүдделі екенін жеткізді. Айта кетейік, халықаралық қаржы ұйымы жобаның техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеуге грант бөлген.

— Бүгін біз балық өңдеу зауытын аралап, жобаны жүзеге асырғаннан кейін өңірде қаншама жұмыс орны ашылатынын өз көзімізбен көрдік. Сонымен қатар ауыл шаруашылығы, мал шаруашылығы және туризм сияқты басқа салаларда да жұмыспен қамту мүмкіндіктері пайда болады. Осылайша бұл жоба бүкіл өңір үшін жаңа экономикалық мүмкіндіктерге жол ашады. Солтүстік Аралды сақтау жобасы біз үшін өте маңызды, өйткені ол бүкіл әлемге тұтас бір экожүйені қалпына келтірудің нақты үлгісін көрсетеді, — деді Дүниежүзілік банктің Еуропа және Орталық Азия бойынша аймақтық директоры Самех Вахба.

Министрлік әзірлеген техникалық-экономикалық негіздеме бойынша сараптама қорытындысын алу мерзімі 2025 жылдың желтоқсан айына жоспарланған.

Солтүстік Аралды сақтау жобасы теңіздегі су көлемін арттыруға және сапасын жақсартуға, Сырдария өзенінің атырауын қалпына келтіруге, Арал теңізі табанынан тұз шөгінділерінің жел арқылы таралуын азайтуға, Солтүстік Арал теңізінің су ресурстарын басқаруды жетілдіруге, Қызылорда облысындағы балық шаруашылығын дамытуға және жергілікті тұрғындардың өмір сүру жағдайын жақсартуға бағытталған.

Еске сала кетейік, жобаның бірінші кезеңінің нәтижесінде Солтүстік Аралдағы су көлемі 42%-ға артты, теңіз суының тұздылығы шамамен 4 есеге төмендеді, жыл сайынғы балық аулау көлемі 8 мың тоннаға жетті. Сондай-ақ теңіздің құрғаған табанының 870 шаршы шақырымы суға толып, жел арқылы тұздардың таралуы азайды.

<https://kazinform.kz/news/su->

Бурабай көлінің жағасында «Таза Қазақстан» ауқымды экологиялық акциясы өтті, деп хабарлайды BAQ.KZ.

100 жуық адам аумақты қоқыстан тазартып шықты. Шара ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің жастар және отбасы істері Комитеті, Бурабай аудандық әкімдігінің қолдауымен, сондай-ақ Астана қаласының жастар саясаты сұрақтары бойынша басқармасының қатысуымен ұйымдастырылды.

Акцияға «Astana jastary», «Жасыл ел» республикалық ұйымы мен «Жас Ұлан» бірыңғай балалар-жасөспірімдер ұйымы қолдау көрсетті.

<https://baq.kz/burabaydagy>

БУРАБАЙДАҒЫ ТУРИСТІК МАУСЫМ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» АКЦИЯСЫМЕН БАСТАЛДЫ

РЕДКОЕ РАСТЕНИЕ НАЙДЕНО В СТЕПИ КАЗАХСТАНА

В Мангистауской области на территории Устьюртского государственного природного заповедника обнаружено редкое растение, занесенное в Красную книгу, сообщает Zakon.kz.

Об этом проинформировали в Комитете лесного хозяйства и животного мира Министерства экологии и природных ресурсов РК.

«С 18 по 21 апреля в рамках научно-исследовательских работ старший научный сотрудник отдела науки Устьюртского государственного природного заповедника А. Пулатов обнаружил редкое растение «Катран беззубый». Данное растение занесено в Крас-

ную книгу Республики Казахстан и является реликтовым, эндемичным видом Туранской провинции», — следует из распространенного в среду релиза.

«Катран беззубый» размножается семенами, цветет в апреле-мае, а плодоносит в мае-июне.

В комитете отметили, что открытие редкого вида имеет большую ценность для науки и подчеркивает важность сохранения экосистемы Устьюрта. Инспекторы заповедника продолжают мониторинг и исследование ареала этого вида растения.

<https://www.zakon.kz/sobytiia>

В ходе международной экспедиции «Индер-2025» казахстанские и российские ученые открыли новый для науки вид растения из рода астрагалов, обладающего целебными свойствами, сообщает Zakon.kz.

НА ГРАНИЦЕ КАЗАХСТАНА И РОССИИ НАШЛИ «ТРАВУ БЕССМЕРТИЯ»

В пресс-службе Астраханского государственного университета имени В. Н. Татищева (АГУ) 10 июня 2025 года уточнили, что растение получило название «астрагал Иванова» (*Astragalus ivanovii* Knjaz., Laktionov, Akhmedenova). Астрагал Иванова — это полукустарничек с многолетними, ветвящимися побегами 5–10 см длиной. Цветоносы 5–8 см длиной. Цветки обычно в 4–6-цветковых кистях. Плоды — бобы, от яйцевидных до почти шаровидных 12–20 мм длиной. Бобы полые внутри, содержат около 25 семян. Венчик цветков кремового или светло-розового цвета. В настоящий момент на Земле известно около 5000 видов растений из рода астрагал. У древних скифов астрагал называли травой бессмертия.

В публикации университета сказано, что по своим свойствам астрагал близок к женьшеню. К примеру, он укрепляет иммунную систему в борьбе с разнообразными заболе-

ваниями, такими как рак и болезни сердца. Также астрагал обладает противовирусными свойствами, стимулирует выработку интерферона. «Астрагалы способствуют запуску внутренних механизмов борьбы организма с такими заболеваниями, как простуда, грипп, бронхит. Препараты из астрагалов улучшают работу печени, снижают уровень сахара в крови, способствуют расширению кровеносных сосудов, что в свою очередь, приводит к снижению артериального давления». В заключительной части отмечено, что экспедиция привела к открытию еще трех новых видов растений для Казахстана. «Ученые продолжили исследование местной флоры и растительного покрова с целью организации на его территории особо охраняемой природной зоны», — уточнили специалисты.

<https://news.mail.ru/>

В ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТИ ОБНАРУЖИЛИ ГНЕЗДО КРАСНОКНИЖНОЙ ПТИЦЫ

Орёл-могильник — один из наиболее уязвимых видов хищных птиц в Казахстане, передаёт корреспондент @Pavlodarnews.kz. Лесники природного резервата «Ертіс орманы» обнаружили гнездо орла-могильника (*Aquila heliaca*), в котором были здоровые птенцы. Специалисты говорят, что это свидетельствует об успешном размножении и благоприятных условиях, созданных в заповедной зоне, систематическим усилиям по охране природы.

Орел-могильник — крупный представитель отряда ястребообразных, который находится под угрозой исчезновения, защищён международными соглашениями. В начале XIX века могильника называли просто орлом. По мнению Л.Л. Семаго, российского писателя и орнитолога, название «могильник» появилось позже, когда исследователи природы Приаралья и других регионов Казахстана часто встречали этих птиц сидящими на деревьях возле мавзолеев. Название закрепилось, хотя в последние годы некоторые специалисты предлагают дать виду более подходящее имя, например, солнечный или императорский орёл (первое является переводом латинского научного названия, второе используется во многих европейских языках).

Обнаружение гнезда со здоровым потомством даёт надежду на сохранение этого вида.

<https://pavlodarnews.kz/>

ЖЕТИСУДА ТӨРТ БҮРКІТ ТАБИҒИ ОРТАҒА ЖІБЕРІЛДІ

Жетісу өңіріндегі «Сұңқар» жыртықш құс бағында өсірілген төрт бүркіт табиғи тіршілік ету ортасына жіберілді, деп хабарлайды BAQ.KZ.

Бұл сирек кездесетін түрлерді сақтап, және табиғи тепе-теңдікті ұстап тұрудағы маңызды қадам.

Бүркіт — Қазақстанның символы, бұл құс күш-қуатты, еркіндікті және биіктерге ұмтылуды бейнелейді. Оның табиғи ортасы-

на оралуы біздің табиғат пен ұлттық құндылықтарға деген құрметімізді көрсетеді. Аталмыш шара биологиялық әртүрлілікті сақтау және жабайы табиғаттағы жыртықш құстардың санын қалпына келтіру жұмыстары аясында жүргізілді. Құстарды тәлімбак мамандары табиғи жағдайда өмір сүруге бейімдеген болатын, енді олар аймақтың экожүйесінде өз орнын алмақ.

<https://baq.kz/zhetisuda>

АРҚАЛЫҚҚА КЕРҚҰЛАНДАРДЫҢ ЖАҢА ТОБЫ ЖЕТКІЗІЛДІ

АСТАНА. KAZINFORM — Қазақстанға жаңа керқұландар тобы әкелінді. Бұл — «Жабайы жылқылардың оралуы» жобасы аясындағы екінші халықаралық тасымал, деп хабарлайды Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитеті.

Жаңа керқұландар тобы Прага зообағы мен мажар Нотобáгу ұлттық паркінен әкелінді. 2 маусым күні төрт жылқыдан тиелген екі әскери ұшақ Чехия мен Мажарстан елдерінен ұшып шықты. Жануарлар бір тәуліктей алыс жол асырды. 3 маусым күні таң ата екі ұшақ Арқалық әуежайына келіп қонып, жануарлар «Алтын Дала» мемлекеттік табиғи резерватының аумағындағы жабайы тұяқтыларды реинтродукциялау орталығына тағы 5 сағат жол жүрді. Олар осындағы кең қашаларда бір жыл мекендейді де, кейін жабайы табиғатқа жіберіледі. Орталықта жылқыларды жайғастыратын қажетті инфрақұрылым мен күтіп қарайтын мамандар бар.

— Қазақстандағы биоөруауандықты сақтау жұмысының жетекші органы ретінде табиғатымызды қалпына келтірудегі осындай маңызды кезеңді басқару — біз үшін асқан құрмет. Бір жылдық жұмыстың керемет нәтижесі — екінші топ керқұландар аман-есен келіп жетті, ал бірінші топ өбден көндігіп, «Алтын Дала» мемлекеттік резерватының инспекторларының қорғауымен жабайы табиғат тіршілігіне толық дайын, — дейді Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Орман шаруашылығы және жануарлар әлемі комитетінің төрағасы Данияр Тұрғамбаев.

Ал Прага зообағының директоры Мирослав Бобектің сөзінше, еуропалық зообак пен асыл тұқымдыларды өсіретін орталықтардан келген бұл жылқылар жабайы табиғатта жергілікті популяция құруға негіз болады. Тіршілікке бейімді әрі генетикалық алуан түрлі популяция қалыптаспайынша, алдағы жылдары осы күрделі жобаны жалғастыруға барынша тырысамыз, — дейді Мирослав Бобек.

Керқұлан (Кертағы) — әлемдегі жабайы жылқылардың ақырғы түрі. Ол XX ғасырдың ортасына қарай жабайы табиғаттан құрып кетті. Содан бері оны қалпына келтіру бағдарламаларына зооақтарда сақталған бүкіл керқұланның үлесі тиді. Қазақстанда

жабайы жылқыларды қалпына келтіру жобасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Орман шаруашылығы және жануарлар әлемі комитетімен, АСБК-мен, Франкфурт зоология қоғамымен, Нюрнберг зообағымен, Берлин зообағы және Берлин жануарлар паркі бірлескен Tierpark Берлинмен, Нотобáгу ұлттық паркімен серіктестікте 2024 жылы басталды. Жабайы жылқыларды Қазақстанға қайта жерсіндіру жұмысы бұдан бұрын жануарлардың Прага зообағынан Моңғолиядағы мекеніне сәтті қайтарылған тәжірибесіне сүйене отырып жүзеге асады. Бірінші топ 7 керқұлан Қазақстанға 2024 жылғы маусымда келді. Орталықтың мамандары мен мал дәрігерлері жыл бойы жылқыларды бақылады. Жануарлар алғаш рет Торғай даласындағы -30 °C аязды қысын аман-есен қыстап шықты, үйренді, қажетті ветеринарлық тексерулерден өтті. Умбре мен Веспе деген екі биеге жануарларды босатқаннан кейін қозғалысын бақылайтын GPS-қағғыбауы тағылды. Босатылған жылқыларды қорғау және бақылау жұмысын мемлекеттік инспекторлар мен АСБК қызметкерлері орындайды.

— Керқұландардың алғаш тобын Орталық Қазақстанның жабайы табиғатына жіберу — түрді тарихи мекеніне қайтару жобасын іске асырудағы маңызды қадам. Реинтродукция орталығында жыл бойы күтіп қаралған жануарлар — мамандар мен мал дәрігерлері командасының атқарған тиімді жұмысының нәтижесі, — дейді АСБК атқарушы директоры Вера Воронова.

2029 жылға дейін Торғай даласына жануарлардың одан әрі көбейіп, тұрақты популяция түзуіне жетерліктей 40–45 бас жылқы әкелу жоспарда бар. Қостанай облысының оңтүстігіндегі «Алтын Дала» мемлекеттік табиғи резерваты жайылым жері жақсы, суы бар болғандықтан жерсіндіру орны боп тандалды. Жабайы табиғатқа жібергеннен кейін жылқылардың қауіпсіздігін мемлекеттік инспекторлар қамтамасыз етеді.

Жылқылар мен құландар секілді ірі тұяқтылардың дала экожүйелерінің қалыптасуына тигізетін пайдасы орасан зор. Олар алыс арақашықтықта өсімдік жамылғысын ретке келтіріп, топырақтың құнарлануына ықпал етеді. Өсімдік биомассасын азайту арқылы өрт қаупін де төмендетеді, олардың көңі мен қалдығы — омыртқасыздардың көптеген түріне ресурс. Бұл жануарлардың маусымдық қоныс аударуы экожүйелердегі шалғай аумақтарды өзара жалғайды. Қыста олар өзге де түрлердің тіршілігін жеңілдетеді — суға апаратын жол салады, қалың қарды таптап, астынан жем-шөп алып жеуін ықшамдап қояды. Қоректік тізбек қатарына кіретін тұяқтылар жыртықштар мен өлекске жегіштерге азық.

Айта кетейік, Пржевальский жылқысы (*Equus przewalskii* Poljakov) 2021 жылы Қазақстандағы сирек кездесетін және жойылып кету қаупі төніп тұрған өсімдіктер мен жануарлар түрлерінің тізіміне енді. Бұдан бөлек Пржевальский жылқысы Халықаралық жабайы фауна мен флораның құрып кету қаупі төніп тұрған түрлерін саудаға салу туралы конвенцияның (СИТЕС) II Қосымшасына кіреді.

<https://kazinform.kz/news/>

АЛМАТИНЦЫ СМОГУТ СДАТЬ ПРОСРОЧЕННЫЕ ЛЕКАРСТВА НА УТИЛИЗАЦИЮ

На утилизацию принимаются таблетки и капсулы, мази, кремы, гели, ампулы, флаконы, сиропы и жидкие лекарственные растворы

Алматы. 11 июня. KAZAKHSTAN TODAY - Алматинцы смогут сдать просроченные, неиспользованные или частично использованные лекарства в пункты приема на утилизацию, сообщает пресс-служба акима мегаполиса.

«В Казахстане впервые создается система безопасной утилизации медикаментов. Предлагая населению в Алматы сдать лекарства, которые будут надлежащим образом утилизированы, мы хотим дать каждому жителю возможность внести вклад в защиту окружающей среды. Сегодня лекарства по-прежнему выбрасываются в мусор или сливаются в канализацию - и это угрожает как экосистемам, так и здоровью людей. Информация по данному проекту и этапам его реализации будет освещена в официальных аккаунтах в социальных сетях и веб-сайтах EcoNetwork и STADA», - отметил основатель EcoNetwork Евгений

Организаторы проекта подчеркивают, что лекарственные препараты относятся к опасным отходам. При неправильной утилизации активные вещества проникают в почву и воду, где могут сохраняться годами, нарушая природные экосистемы и представляя потенциальную угрозу для здоровья человека. «Неправильное обращение с лекарствами несет риски как для людей, так и для окружающей среды. Мы рады поддержать инициативу по утилизации медикаментов в Казахстане и сделать первый шаг к формированию культуры ответственного обращения с фармацевтическими отходами. Мы также призываем алматинцев поддержать нашу инициативу и внести свой вклад в сохранение окружающей среды», - подчеркнула генеральный директор STADA Kazakhstan Наталья Гарипова.

По данным акимата, на утилизацию принимают таблетки и капсулы, мази, кремы, гели, ампулы, флаконы, сиропы и жидкие лекарственные растворы. Перед сдачей препараты рекомендуется упаковать в плотный пакет и завязать его. При этом не допускается сдача шприцев, игл, инфузионных систем, а также любых медицинских отходов, контактировавших с кровью, - они требуют специализированной утилизации в медицинских организациях.

<https://www.kt.kz/rus/>

АКТАУСКИЙ ВОДОЛАЗ ОЧИСТИЛ БОЛЕЕ КИЛОМЕТРА ДНА КАСПИЯ ОТ МУСОРА

Водолаз из города Актау Канат Абдиев очистил территорию площадью 1270 метров в Каспийском море, передает агентство Kazinform.

Как сообщили в пресс-службе акимата города, хотя водолаз часто проводит подводные уборочные работы, он редко публикует это в социальных сетях.

По словам Каната Абдиева, в основном на дне моря он находит пищевые отходы и пластиковые изделия. Водолаз призывает всех жителей соблюдать чистоту.

— У водолазов Актау есть специальный чат. Работы по уборке провожу не только я, но и другие водолазы. В целом, на дне моря часто находят пищевые отходы, пластиковые бутылки и полиэтиленовые пакеты. Я очистил дно от мусора, лежащего на глубине 8-10 метров под водой. В этот раз я собрал один мешок мусора. Призываю всех жителей уважать нашу

окружающую среду и соблюдать чистоту, — сказал Канат Абдиев.

<https://www.inform.kz/>

«БЕКІРЕ – 2025»: БАТЫСТАҒЫ 3 ОБЛЫСТА БРАКОНЬЕРЛЕРГЕ 1,9 МЛН ТЕҢГЕ АЙЫППҰЛ САЛЫНДЫ

АТЫРАУ. KAZIFORM – 1 сәуірден бері Атырау, Батыс Қазақстан және Маңғыстау облысында «Бекіре – 2025» кенауқымды балық қорғау акциясы өтіп жатыр. Осы кезге дейін браконьерлікке қатысы бар құқық бұзушыларға 10,9 млн теңге айыппұл салынды.

Жайық-Каспий облысаралық балық шаруашылығы инспекциясының баспасөз қызметінен мәлім еткендей, 1 сәуірден бері табиғат қорғау заңдылығын бұзуға байланысты 593 дерек анықталған.

— Еліміздің үш облысында құқық бұзған 445 адам әкімшілік жауапқа тартылды. Оларға 10,9 млн теңге айыппұл салынды. Браконьерлікке, бағалы бекіре тұқымдас балықтың заңсыз айналымына қатысты 19 қылмыстық іс қозғалды. Заңсыз айналымнан 2 тонна 770 келі балық тәркіленді. Оның ішінде 582 келі бекіре тұқымдас балық, 2 келі қара уылдырық бар. Құқық бұзушылардан 128 ақ, 6 су көлігі алынды. Су айдындарынан тыйым салынған 379 балық аулау құралы шығарылды, - деп хабарлады инспекцияның баспасөз қызметі.

Жайық-Каспий су бассейніндегі кенауқымды балық қорғау акциясы 31 мамырға дейін жалғасады.

Еске сала кетелік, бұдан бұрын Атырау облысында «Бекіре – 2025» акциясы аясында 1 сәуірден бері 311 келі бекіре тәркіленгенін хабарлаған болатынбыз.

<https://kaz.inform.kz/news/>

АЛЬТЕРНАТИВА АВТОБУСАМ И ТАКСИ: КАК СТРУННЫЙ ТРАНСПОРТ УЛУЧШИТ ЛОГИСТИКУ И ЭКОЛОГИЮ В АЛМАТЫ

Алматы. 28 мая. KAZAKHSTAN TODAY - Внедрение технологии uST позволит значительно улучшить логистику и экологию в городе Алматы, сообщает научно-популярное издание Naked Science.

«Транспортный коллапс вышел далеко за пределы городской черты. Пробки начинаются задолго до въезда в Алматы - в Талгаре, Бурундае, Каскелеңе. Белорусские инженеры предлагают решение, которое поможет изменить логистику в одном из направлений», - информирует издание. Подчеркивается, что внедрение технологии uST окажет многосторонний эффект на логистическую систему Алматинской области и самого Алматы. В частности, перераспределение транспортных потоков и перенос пассажирских перевозок на второй уровень разгрузят наземные дороги. Кроме того, улучшится и экологическая ситуация в городе. Это произойдет за счет уменьшения количества автомобилей и внедрения «зеленых» транспортных технологий с минимальным влиянием на природу.

«Проект предусматривает строительство двухпутной рельсо-струнной эстакады длиной 11,8 км с двумя конечными станциями. 42-местные юнимобили будут развивать скорость до 112 километров в час. Планируется, что в часы пик на линии будет работать 31 электрический беспилотник, в обычном режиме - 15. Это обеспечит комфортную перевозку 5300 и 2500 человек в час, соответственно. При этом суточная пропускная способность составит 122 400 пассажиров. Время в пути от начальной до конечной станции составит шесть минут, а стоимость проезда будет сопоставима с ценой билета на маршрутку. Планируется, что вложения в проект окупятся за срок до десяти лет благодаря экономичности и оптимизации работы. При этом на текущем этапе не идет речи о каких-либо дотациях со стороны региона, что во многом беспрецедентно, так как большинство существующих систем не просто не могут окупаться за столь короткие сроки,

но выступают существенной дополнительной нагрузкой на бюджет регионов и стран. Срок службы комплекса, гарантированный разработчиками, не менее 50 лет, что означает возможность для реализаторов проекта получения прибыли на протяжении 40 лет», - сообщается в публикации. Также отмечается, что рельсовый беспилотник «Карат» U4-212 имеет не только высокие технические характеристики, но и продуманный дизайн. Кроме того, предполагается, что вдоль маршрута будут возводиться новые жилые районы и иные строения, которые сразу же будут обеспечены хорошей транспортной доступностью. «Система разработана с учетом климатических особенностей региона и будет функционировать при любых погодных условиях - будь то снегопад, гололед, ураганный ветер или проливной дождь. «Карат» U4-212 работает от контактной сети. На случай отключения электричества предусмотрен бортовой накопитель энергии, поэтому юнимобиль сохранит работоспособность и довезет пассажиров до станции даже в нештатной ситуации», - пишет Naked Science. Кроме того, подчеркивается, что эстакада для рельсовых беспилотников органично впишется в городскую застройку, не создаст препятствий для наземного транспорта и потребует минимального землестроения - менее 0,01 гектара на километр пути.

Напомним, количество личного транспорта, въезжающего в Алматы в будни, сопоставимо с автопарком целой страны. Население Латвии составляет 1,891 млн человек. При этом в стране зарегистрировано около 730 тысяч автомобилей. Иными словами, из области в Алматы регулярно въезжает «целая Латвия». На местном уровне - это пять Западно-Казахстанских областей, где числятся 134 172 автомобиля, или два автопарка Астаны - в столице зарегистрировано свыше 326 тысяч машин.

<https://www.kt.kz/rus/>

АТЫРАУ ОБЛЫСЫНДА АУАНЫ ЛАСТАҒАН КОМПАНИЯЛАРҒА АЙЫППҰЛ САЛЫНДЫ

Биыл өнірде экологияны ластаған мұнай-газ өндіруші компанияларға 1 миллиард теңгеге жуық айыппұл салынды.

Экологтар 16 рет тексеріс жүргізіп, 38 заңбұзушылық анықтады, деп хабарлады inbusiness.kz сайты.

Оның ішінде мұнай қалдықтарын рұқсатсыз жерге төгу, ұңғымадағы апатты дер кезінде жоймау туралы бұзушылықтар бар.

Ал былтыр табиғатты ластағандарға залалды өтеу үшін мемлекетке 42 миллиард теңге төлеу міндеттелсе, соның 26 миллиарды өндірілген.

Экология департаменті мамандарының хабарлауынша, жүргізілген тексерістің нәтижелерімен 2 шаруашылық жүргізуші субъектісіне қатысты қызметін тоқтата тұру

Начало. Продолжение на странице 8.

Продолжение. Начало на странице 7.

АТЫРАУ ОБЛЫСЫНДА АУАНЫ ЛАСТАҒАН КОМПАНИЯЛАРҒА АҢЫҚТАУ САЛЫНДЫ

туралы 2 іс талап-арыз сотқа жолданған. Сот шешімімен талап толық көлемде қанағаттандырылды. Қазіргі таңда Karabatan Utility Solutions және оның мердігер компаниясы IDOS service деген жеке кәсіпкерге қатысты жерді бүлдіру фактісі бойынша қылмыс құрамының бар немесе жоғын анықтау үшін тиісті құжаттар ішкі істер органдарына жолданған.

<https://inbusiness.kz/kz/>

АСТАНА СУ ҚОЙМАСЫ 55 ЖЫЛДАН КЕЙІН АЛҒАШ РЕТ ТАЗАРТЫЛЫП ЖАТЫР

АСТАНА. KAZINFORM - Президенттің тапсырмасы бойынша Астана су қоймасы 55 жылдан кейін алғаш рет тазартылып жатыр. Кешенді тазарту жұмысын Су ресурстары және ирригация министрлігінің қолдауымен «Қаз-сушардын» Ақмола облысындағы филиалы жүргізіп жатыр. Министрліктің мәліметінше, су қоймасын тазартуға арнайы екі техника жұмылдырылған: сағатына 2000 текше метрге дейін түрлі шөгінділерден тазартатын үлкен жерснаряд және қуаты сағатына 900 текше метрге дейін жететін көпфункционалды әрі өздігінен жүретін шағын жерснаряд.

Биыл Астана су қоймасынан 50 мың тонна лай шығару жоспарланған. Бұл жұмыстар қазан айының соңына дейін жалғасып, жыл сайын 13 жыл бойы жүргізіледі. Нәтижесінде Астана су қоймасының сыйымдылығы 47 млн текше метрге артады.

Нысан көбірек су жинап, елорда тұрғындарын сумен қамтамасыз етуді жақсартуға мүмкіндік береді. Астана су қоймасы 1970 жылы пайдалануға берілген. Бүгінде нысанның түбіндегі шөгінділерден тазарту алғаш рет жүргізіліп жатыр.

Нысан көбірек су жинап, елорда тұрғындарын сумен қамтамасыз етуді жақсартуға мүмкіндік береді. Астана су қоймасы 1970 жылы пайдалануға берілген. Бүгінде нысанның түбіндегі шөгінділерден тазарту алғаш рет жүргізіліп жатыр.

— Президенттің тапсырмасын орындау үшін арнайы мамандар тобы құрылды. Барлық қызметкер арнайы техникамен жұмыс істеу үшін қажетті оқытудан және дайындықтан өтті. Астана су қоймасы — елорданы сумен қамтамасыз етуде маңызды рөл атқаратын стратегиялық нысан. Заманауи техниканың арқасында біз бұл су қоймасын жарты ғасырдан кейін алғаш рет тазартып, жұмысты жақсы әрі тиімді атқара аламыз, — деді Су ресурстары және ирригация министрі Нұржан Нұржігітов.

Биыл Астана су қоймасынан 50 мың тонна лай шығару жоспарланған. Бұл жұмыстар қазан айының соңына дейін жалғасып, жыл сайын 13 жыл бойы жүргізіледі. Нәтижесінде Астана су қоймасының сыйымдылығы 47 млн текше метрге артады. Нысан көбірек су жинап, елорда тұрғындарын сумен қамтамасыз етуді жақсартуға мүмкіндік береді.

<https://kaz.inform.kz/news/>

ТЕХНОЛОГИИ ВО БЛАГО ЭКОЛОГИИ

Автоматизированный мониторинг эмиссий в окружающую среду (АСМ) — это система непрерывного контроля за выбросами загрязняющих веществ в атмосферу. Она позволяет в режиме реального времени фиксировать данные о составе и объёме выбросов на предприятиях и передавать их в централизованные государственные базы. Такой подход обеспечивает высокий уровень экологической прозрачности, усиливает надзор за состоянием окружающей среды и способствует соблюдению природоохранного законодательства.

В соответствии с Экологическим кодексом Республики Казахстан (в редакции от 1 июля 2021 года), обязанность по установке АСМ распространяется на отдельные предприятия I категории, подпадающие под установленные критерии. Согласно подпункту 4) пункта 1 статьи 133 Кодекса, субъекты природопользования, осуществляющие деятельность, сопровождающуюся значительными выбросами в атмосферу, обязаны внедрять АСМ. Перечень видов деятельности и предельных условий, при которых АСМ становится обязательной, определён Правилами проведения автоматизированного мониторинга, утверждёнными приказом Министра экологии, геологии и природных ресурсов РК от 2 июня 2021 года № 204. Эти правила учитывают объём выбросов, технологические процессы и класс опасности веществ.

Таким образом, внедрение АСМ направлено прежде всего на предприятия с высоким потенциалом загрязнения воздуха и играет ключевую роль в реализации экологической политики государства.

В Ақмолинской области реализация проектов по установке АСМ набирает обороты. Внедрение систем происходит как на крупных промышленных предприятиях, так и на объектах коммунальной инфраструктуры. Работы ведутся в соответствии с региональным Планом природоохранных мероприятий на 2025–2027 годы, который охватывает спектр актуальных задач в области охраны атмосферного воздуха.

В числе предприятий, где АСМ уже функционирует, — ТОО «Степногорская ТЭЦ» и ТОО «ПО Кокше-Цемент». Здесь автоматический контроль осуществляется на основных источниках выбросов, а данные передаются в национальные информационные системы охраны окружающей среды. Это позволяет обеспечивать надёжную и объективную оценку воздействия на атмосферу в режиме реального времени.

Особое внимание уделяется внедрению АСМ на объектах теплоэнергетики. В городах Кокшетау, Косшы и Есиль разрабатываются проекты по установке таких систем на центральных котельных коммунальных предприятий. В Кокшетау работы ведутся на базе ГКП на ПХВ «Кокшетау Жылу», в городе Косшы — на котельной, обслуживаемой

ТОО «Котельная АСИ», а в Есиль — на центральной котельной ГКП на ПХВ «Есильский Горкомхоз». Проводятся необходимые обследования, определяется конфигурация оборудования, заключаются договоры с поставщиками и формируются технические задания для проектирования.

Работа по внедрению АСМ на этих объектах осуществляется при участии акиматов, коммунальных служб и профильных ведомств. Государственные закупки, разработка проектной документации, согласование дорожных карт — все эти процессы проходят при координации с Департаментом экологии по Ақмолинской области.

На всех этапах реализации проектов особое значение придаётся межведомственному взаимодействию и системному подходу. Отделы строительства, управления ЖКХ, природных ресурсов и природопользования, а также представители подрядных организаций работают в тесной связке, обеспечивая эффективную реализацию экологических инициатив.

Внедрение автоматизированных систем мониторинга выбросов входит в число приоритетных направлений в рамках государственной политики по охране окружающей среды. Это также соответствует международным экологическим стандартам и обязательствам Казахстана в области устойчивого развития.

АСМ — это не просто датчики и оборудование. Это инструмент, который позволяет превратить экологический контроль в современную, цифровую систему. Благодаря ему государство и общественность получают объективную и своевременную информацию о качестве воздуха, что способствует принятию эффективных управленческих решений.

Развитие автоматизированного мониторинга — это путь к снижению экологических рисков, оздоровлению окружающей среды и повышению качества жизни граждан. Ақмолинская область уверенно движется в этом направлении, внедряя технологии, которые работают на благо природы и человека.

Нуржан Коспанов,
Департамент экологии по Ақмолинской области.

ЖҰМБАҚТАСҚА КӨТЕРІЛУГЕ ТҮЙІМ САЛЫНДЫ

Мамандардың айтуынша, жартасқа көтерілу табиғи ескерткіштің тұтастығына зиян келтіріп қана қоймай, адамдардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіреді.

— Жұмбақтас — ерекше қорғалатын табиғи аймақ. Оның тек эстетикалық емес, мәдени-тарихи құндылығы да зор. Сондықтан келушілерден белгіленген тәртіп пен қауіпсіздік талаптарын сақтауды

сұраймыз, — делінген ресми хабарламада.

Тәртіп бұзушылар Қазақстан Республикасының әкімшілік заңнамасына сәйкес жауапкершілікке тартылады.

— Экологтар мен жергілікті билік өкілдері табиғи мұраны қорғау — әрбір азаматтың міндеті екенін ескертеді, — делінген хабарламада.

<https://kaz.inform.kz/>

Республиканское государственное предприятие на праве хозяйственного ведения «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан (далее – Услугодатель) оказывает государственную услугу «Предоставление экологической информации» (Государственная услуга) физическим и юридическим лицам с целью обеспечения населения достоверной информацией о состоянии окружающей среды и ее объектов.

На основании «Правил оказания госу-

дарственных услуг в области охраны окружающей среды», утвержденных Приказом министра экологии и природных ресурсов Республики Казахстан от 02 июня 2020 года № 130 (Правила), порядок предоставления государственной услуги оказывается с момента подачи документов через веб-портал «Электронное правительство» www.egov.kz в течение 1 (одного) рабочего дня.

Режим работы веб-портала «Электронное правительство» осуществляется круглосуточно, за исключением технических перерывов, связанных с проведением ремонтных ра-

бот (при обращении услугополучателя после окончания рабочего времени, в выходные и праздничные дни, согласно Трудовому кодексу Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года, прием заявлений и выдача результатов оказания государственной услуги осуществляются в течение следующего рабочего дня).

Государственная услуга предоставляется на бесплатной основе. В заявлении необходимо указать наименование и реестровый номер запрашиваемого документа.

Информация о предоставлении государственной услуги размещена на сайте Мини-

стерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан в разделе «Услуги» (www.ecogeo.gov.kz) и на сайте РГП «ИАЦ ООС» в разделе «Государственная услуга» (<https://iacoos.kz/>).

На сайте <http://ecogosfond.kz> можно также ознакомиться с базой данных и реестрами Государственного фонда экологической информации.

Телефоны для справок: 8(7172) 24-80-64, 24-82-81, 24-96-18.

ОБУЧАЮЩИЕ СЕМИНАРЫ ПО ВОПРОСАМ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ

РГП на ПХВ «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов РК на регулярной основе осуществляет организацию и проведение краткосрочных обучающих семинаров по вопросам экологии и охраны окружающей среды.

Семинары охватывают такие секторы экономики, как энергетический, горнодобывающий, агропромышленный, сельскохозяйственный. В состав лекторов входят руководители комитетов и департаментов Министерства экологии и природных ресурсов, а также независимые эксперты.

В состав лекторов входят руководители комитетов и департаментов Министерства экологии и природных ресурсов, а также независимые эксперты.

Слушателями семинаров являются природопользователи, представители неправительственных организаций, преподаватели высших учебных заведений.

Для участия в семинарах необходимо заполнить электронную регистрационную форму по ссылке <https://forms.gle/gDtmSV3gRPStrt7y9>.

По всем вопросам обращаться: 8(7172) 24-88-92, +7 700 980 35 26, +7 705 905 70 15; электронный адрес: it.iacoos@mail.ru

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША ОҚУ СЕМИНАРЛАРЫ

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» ШЖҚ РМК тұрақты негізде экология және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша қысқа мерзімді оқыту семинарларын ұйымдастырады және өткізеді. Семинарлар экономиканың энергетика, тау-кен өнеркәсібі, агроөнеркәсіп, ауыл шаруашылығы сияқты салаларын қамтиды. Лекторлар құрамында Экология және табиғи ресурстар министрлігінің комитеттері мен департаменттерінің басшылары, тәуелсіз сарапшылар бар. Семинарларға табиғат пайдаланушылар, үкіметтік емес ұйымдардың өкілдері, сондай-ақ жоғары оқу орындарының оқытушылары қатыса алады.

Семинарларға қатысу үшін <https://forms.gle/gDtmSV3gRPStrt7y9> сілтемесі бойынша электронды тіркеу формасын толтыру қажет.

Барлық сұрақтар бойынша: 8(7172) 24-88-92, +7 700 980 35 26, +7 705 905 70 15 электрондық пошта: it.iacoos@mail.ru.

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДОКЛАД О СОСТОЯНИИ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ИСПОЛЬЗОВАНИИ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ЗА 2024 ГОД

Министерство экологии и природных ресурсов Республики Казахстан **продолжает работу по формированию** Национального доклада о состоянии окружающей среды и использовании природных ресурсов Республики Казахстан за 2024 год (Национальный доклад).

Национальный доклад разрабатывается ежегодно в соответствии с п.1 ст.23 Экологического кодекса РК от 02.01.2021 г. в целях обеспечения государственных органов, общественных, других заинтересованных организаций и населения республики объективной и систематизированной информацией о качестве окружающей среды, ее экологическом состоянии и тенденциях изменения под воздействием антропогенной нагрузки и природных факторов.

Содержащиеся в Национальном докладе сведения основываются на официальных материалах, предоставляемых центральными

государственными и местными исполнительными органами власти, неправительственными и международными организациями. Электронные версии Национального доклада за предыдущие годы на государственном и русском языках опубликованы на официальном сайте МЭПР РК <https://ecogeo.gov.kz/ru> и Едином экологическом Интернет-ресурсе <https://ecogosfond.kz>.

С бумажными версиями Национального доклада можно ознакомиться в Государственном фонде экологической информации. Получить электронную версию возможно в рамках государственной услуги «Предоставление экологической информации» через веб-портал «Электронное правительство» www.egov.kz в течение 1 (одного) рабочего дня.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ҚОРШАҒАН ОРТАНЫҢ ЖАЙ-КҮЙІ ТУРАЛЫ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ ТУРАЛЫ ҰЛТТЫҚ БАЯНДАМА

Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрлігі қоршаған ортаның жай-күйі және Қазақстан Республикасының табиғи ресурстарын пайдалану туралы 2024 жылға арналған Ұлттық баяндаманы **қалыптастыру бойынша жұмысты жалғастыруда**.

Ұлттық баяндама жыл сайын ҚР 02.01.2021 ж. Экологиялық Кодексінің 23-бабының 1-тармағына сәйкес мемлекеттік органдарды, қоғамдық, басқа да мүдделі ұйымдарды және республика халқын қоршаған ортаның сапасы, оның экологиялық жай-күйі және антропогендік жүктеме мен табиғи факторлардың әсерінен өзгеру үрдістері туралы объективті және жүйеленген ақпаратпен қамтамасыз ету мақсатында әзірленеді. Ұлттық баяндамада қамтылған мәліметтер

орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы билік органдары, үкіметтік емес және халықаралық ұйымдар ұсынатын ресми материалдарға негізделеді. Өткен жылдардағы Ұлттық баяндаманың мемлекеттік және орыс тілдеріндегі электронды нұсқалары ҚР ЭГТРМ <https://ecogeo.gov.kz/ru> ресми сайтында және <https://ecogosfond.kz> Бірыңғай экологиялық интернет-ресурсында жарияланған.

Ұлттық баяндаманың қағаз нұсқасымен Мемлекеттік экологиялық ақпарат қорында, сондай-ақ электрондық нұсқасымен «Экологиялық ақпарат беру» мемлекеттік көрсетілетін қызмет шеңберінде www.egov.kz «Электрондық үкімет» веб-порталы арқылы 1 (бір) жұмыс күні ішінде танысуға болады.

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН ГАЗЕТІ • РЕСПУБЛИКАНСКАЯ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННАЯ ГАЗЕТА

ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ
ЭКОЛОГИЯ КАЗАХСТАНА

WWW.IACOOS.KZ - WWW.ECOGOSFOND.KZ

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ – ТАЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Республиканская специализированная некоммерческая газета «ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ»

Собственник: РГП на ПХВ «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» МЭПР РК. Поставлено на учет Комитетом информации и архивов Министерства культуры и информатизации РК.

Свидетельство о постановке на учет СМИ № 6381-Г от 10.10.2005г.

Адрес редакции:
010000, г. Астана,
ул. Мәңгілік Ел, д.11/1, 7 этаж,
тел.: (7172) 24-94-11,
e-mail: nd-19@mail.ru

Редакционная группа «КЭ»:

Ж.Мурзабекова, Д. Искакова, Р.Садыкова.

Издается 1 раз в квартал. Публикуется на Едином экологическом интернет-ресурсе МЭПР РК ecogosfond.kz

Отпечатано: ТОО «МИРАС ИНФО», г.Алматы, ул.

Кастеева, 106 В.

Ответственность за содержание рекламных материалов несет рекламодатель.